

REGUŁA FRANCISZKAŃSKIEGO ZAKONU ŚWIECKICH

Wstęp

ZACHĘTA ŚW. FRANCISZKA DLA BRACI I SIÓSTR OD POKUTY

W imię Boże!

O tych, którzy czynią pokutę

Wszyscy, którzy miłują Pana z *całego serca, z całej duszy i umysłu, z całej mocy* (por. Mk 12,30) i miłują bliźnich swoich jak siebie samych (por. Mt 22,39), a mają w nienawiści ciała z wadami i grzechami, i przyjmują Ciało i Krew Pana naszego Jezusa Chrystusa, i czynią godne owoce pokuty: O, jakże szczęśliwi i błogostawieni są oni i one, gdy takie rzeczy czynią i w nich trwają, bo *spocznie na nich Duch Pański* (por. Iz 11,2) i uczyni u nich mieszkanie i miejsce pobytu (por. J 14,23), i *są synami Ojca* niebieskiego (por. Mt 5,45), którego dzieła czynią, i są oblubieńcami, braćmi i matkami Pana naszego Jezusa Chrystusa (por. Mt 12,50). Oblubieńcami jesteśmy, kiedy dusza wierna łączy się w Duchu Świętym z Panem naszym Jezusem Chrystusem. Braćmi dla Niego jesteśmy, kiedy spełniamy *wolę Ojca, który jest w niebie* (por. Mt 12,50). Matkami, gdy nosimy Go w sercu i w ciele naszym (por. 1Kor 6,20) przez miłość Boską oraz czyste i szczere sumienie; rodzimy Go przez święte uczynki, które powinny przyświecać innym jako wzór (por. Mt 5,16). O, jak chwalebna to rzecz mieć w niebie świętego i wielkiego Ojca! O, jak świętą jest rzeczą mieć Pocieszyciela, tak pięknego i podziwu godnego Oblubieńca! O, jak świętą i cenną jest rzeczą mieć tak miłego, pokornego, darzącego pokojem, słodkiego, godnego miłości i ponad wszystko upragnionego brata i takiego syna: Pana naszego Jezusa Chrystusa, który życie oddał za owce swoje (por. J 10,15) i modlił się do Ojca mówiąc: *Ojcze Święty, zachowaj w imię twoje tych (J 17,11) których Mi dałeś na świecie; Twoimi byli i dałeś Mi ich* (por. J 17,6). I *słowa, które Mi dałeś, dałem im; a oni przyjęli i prawdziwie uwierzyli, że od Ciebie wyszedłem i poznali, że Ty Mnie posłałeś* (por. J 17,8). Proszę za nimi, a *nie za światem* (por. J 17,9). Pobłogosław i *uświęć* (por. J 17,17), i *za nich samego siebie poświęcam w ofierze* (J 17,19). Nie tylko za nimi proszę, ale za tymi, którzy dzięki ich słowu uwierzą we Mnie (por. J 17,20), aby byli poświęceni ku jedności (por. J 17,23), jak i My (J 17,11). I chcę, Ojcze, aby i oni byli ze Mną tam, gdzie Ja jestem, żeby oglądali chwałę Moją (por. J 17,24) w królestwie Twoim (Mt 20,21). Amen.

O tych, którzy nie czynią pokuty

Wszyscy zaś oni i one, którzy nie trwają w pokucie i nie przyjmują Ciała i Krwi Pana naszego Jezusa Chrystusa, i dopuszczają się występków i grzechów, i którzy ulegają złej pożądliwości i złym pragnieniom swego ciała, i nie zachowują tego, co przyrzekli Panu, i służą cielesnie światu cielesnymi pragnieniami i zabiegami świata, i troskami tego życia: opanowani przez szatana, którego są synami i spełniają jego uczynki (por. J 8,41), są ślepi, ponieważ nie widzą prawdziwego Światła, Pana naszego Jezusa Chrystusa. Nie mają mądrości duchowej, ponieważ nie mają Syna Bożego, który jest prawdziwą Mądrością Ojca; o nich jest powiedziane: *Mądrość ich została pochłonięta* (por. Ps 106,27); i: *Przeklęci, którzy odstępują od przykazań Twoich* (Ps 118,21). Widzą i poznają, wiedzą i postępują źle, i sami świadomie gubią dusze. Patrzcie, ślepcy, zwiedzeni przez waszych nieprzyjaciół: przez ciało, świat i szatana; bo ciału słodko jest grzeszyć, a gorzko jest służyć Bogu; ponieważ wszystkie występki i grzechy z *serca ludzkiego pochodzą i wychodzą*, jak mówi Pan w Ewangelii (por. Mk 7,21-23).

I niczego nie macie w tym świecie ani w przyszłym. I uważacie, że długo będziecie posiadać marności tego świata, lecz łudzicie się, bo przyjdzie dzień i godzina, o których nie myślicie, nie wiecie i których nie znacie; ciało choruje, śmierć się zbliża i tak umiera gorzką śmiercią. I gdziekolwiek, kiedykolwiek i w jakikolwiek sposób umiera człowiek w śmiertelnym grzechu bez pokuty i zadośćuczynienia, jeśli może zadośćuczynić, a nie czyni zadość, szatan porwa jego duszę z jego ciała z takim uciskiem i męką, o jakich nikt wiedzieć nie może, o ile tego nie doznaje.

I wszystkie bogactwa i władza, i wiedza, i mądrość (por. 2Kor 1,12), o których sądzili, że mają, zostały im odjęte (por. Łk 8,18; Mk 4,25). I pozostały dla krewnych i przyjaciół, a oni zabrali i podzielili jego majątek, a potem powiedzieli: *Niech będzie przeklęta jego dusza, bo mógł więcej nam dać i zgromadzić niż zgromadził*. Ciało jedzą robaki i tak zgubili ciało i duszę w tym krótkim życiu i pójdą do piekła, gdzie będą cierpieć męki bez końca.

Tych wszystkich, do których dojdzie ten list, prosimy przez miłość, którą jest Bóg (por. U 4,16), aby te wyżej wspomniane wonne słowa Pana naszego Jezusa Chrystusa z miłości ku Bogu życzliwie przyjęli. A ci, którzy nie umieją czytać, niech starają się, aby im często czytano. I niech je zachowują, postępując święcie aż do końca, bo są duchem i życiem (J 6,64). A ci, którzy tego nie uczynią, będą musieli zdać *rachunek w dzień sądu* (por. Mt 12,36) *przed trybunałem* Pana naszego Jezusa Chrystusa (por. Rz 14,10).

Rozdział I

FRANCISZKAŃSKI ZAKON ŚWIECKICH (FZŚ)¹

1. Wśród duchowych rodzin, powołanych przez Ducha Świętego do życia w Kościele², rodzina franciszkańska jednoczy wszystkich członków Ludu Bożego, a więc ludzi świeckich, osoby zakonne i kapłanów, którzy czują się powołani, aby pójść za Chrystusem śladami świętego Franciszka z Asyżu³.
Pozostając w żywej łączności wzajemnej, stosownie do swojego stanu, pragną oni urzeczywistnić charyzmat wspólnego Ojca Serafickiego w życiu i posłannictwie Kościoła⁴.
2. W łonie wyżej wspomnianej rodziny szczególne miejsce zajmuje *Franciszkański Zakon Świeckich*. Ukształtował się on jako jakieś naturalne zespolenie wszystkich wspólnot katolickich rozproszonych po całym świecie i dostępnych dla wszystkich grup (stanów) wiernych; w nich bracia i siostry natchnieni przez Ducha do dążenia do miłości doskonałej w swoim świeckim stanie, przez profesję zobowiązują się do życia według Ewangelii na sposób świętego Franciszka z pomocą tej Reguły zatwierdzonej przez Kościół⁵.
3. Po *Memoriale Propositi* (1221) i po Regułach zatwierdzonych przez Najwyższych Pasterzy: Mikołaja IV i Leona XIII, obecna Reguła przystosowuje *Franciszkański Zakon Świeckich* do wymagań i oczekiwań Kościoła Świętego w zmienionych współczesnych warunkach. Jej interpretacja należy do Stolicy Świętej, natomiast szczegółowe przepisy mają określać *Konstytucje Generalne* i *Statuty partykularne*.

Rozdział II

ZASADY ŻYCIA

4. Reguła i życie Franciszkanów świeckich jest następująca: zachowywać Ewangelię Pana naszego Jezusa Chrystusa, naśladując św. Franciszka z Asyżu, dla którego Chrystus był natchnieniem i centrum życia w odniesieniu do Boga i ludzi⁶. Chrystus, dar Miłości Ojca, jest drogą do Niego, jest prawdą, w którą wprowadza nas Duch Święty, jest życiem, które nam w pełni ofiarował⁷. Franciszkanie świeccy są ponadto zobowiązani do częstego czytania Ewangelii, przechodząc od Ewangelii do życia i od życia do Ewangelii⁸.

---

1 Franciszkański Zakon Świeckich nazywany dawniej Trzecim Zakonem Franciszkańskim.

2 KK 43.

3 Pius XII, 1.07.1956, *Przemówienie do Tercjarzy*, I.

4 DA 4,8.

5 Kan. 314.

6 1Cel 18,115.

7 J 3,16; 10,10; 14,6.

8 DA 30,8.

5. Franciszkanie świeccy mają zatem doszukiwać się osoby żyjącego Chrystusa i działającego w braciach, w Piśmie Świętym, w Kościele i w czynnościach liturgicznych. Wiara świętego Franciszka, która podyktowała mu słowa: Na tym świecie nie widzę niczego wzrokiem cielesnym z Najwyższego Syna Bożego, jak tylko Najświętsze Ciało i Najświętszą Krew, niech będzie dla nich natchnieniem i drogowskazem w ich życiu eucharystycznym.
6. Pogrzebani i zmartwychwstali wespół z Chrystusem przez chrzest, który czyni ich żywymi członkami Kościoła, a jeszcze bardziej złączeni z nim przez profesję, mają stawać się świadkami i narzędziami jego misji wśród ludzi, świadcząc o Chrystusie życiem i słowem.
Natchnieni przez świętego Franciszka i z nim powołani do odnowy Kościoła, niech starają się usilnie, aby żyć w pełnej łączności z Papieżem, z Biskupami i Kapłanami, podtrzymując otwarty i ufny dialog, który przynosi obfite owoce apostołskie⁹.
7. Jako bracia i siostry od pokuty¹⁰ z racji swego powołania, pobudzeni mocą Ewangelii, niech na wzór Chrystusa kształtują swój sposób myślenia i działania poprzez całkowitą i doskonałą przemianę wewnętrzną, którą Ewangelia nazywa „nawróceniem” i którą ze względu na słabość ludzką trzeba codziennie podejmować¹¹. Na tej drodze odnowy Sakrament pojednania jest szczególnym znakiem miłosierdzia Ojca i źródłem Łaski¹².
8. Tak, jak Jezus był prawdziwym Czciocielem Ojca, niech i oni uczynią modlitwę i rozważanie duszą swego życia i działania¹³. Niech uczestniczą w sakramentalnym życiu Kościoła, zwłaszcza w Eucharystii i niech włączą się w jedną z form modlitwy liturgicznej, zatwierdzonej przez Kościół na nowo przeżywając tajemnicę życia Chrystusa.
9. Dziewica Matka, pokorna służebnica Pańska, posłuszna Jego słowu i wszystkim natchnieniom była przez świętego Franciszka otoczona niewypowiedzianą miłością i została ogłoszona Opiekunką i Orędowniczką jego rodziny¹⁴. Stąd też niech także Franciszkanie świeccy dają świadectwo swojej ogromnej miłości przez naśladowanie Jej całkowitego poddania swych pragnień Bogu oraz przez zanoszenie do Niej ufnej i żywej modlitwy¹⁵.
10. Łącząc się ze zbawczym posłannictwem Jezusa, który swoją wolę złożył w ręce Ojca, niech wypełniają obowiązki własnego stanu we wszystkich okolicznościach życia¹⁶, a idąc za ubogim i ukrzyżowanym Chrystusem, niech wyznają Go także w trudnościach i prześladowaniach¹⁷.

---

9 Paweł VI, 19.05.1971, Przemówienie do Tercjarzy, III.

10 Memoriale Propositi z 1221 r.

11 KK 8; DE 4; Konstyt. Paenitemini, wstęp.

12 DK 18,2.

13 DA 4,1-3.

14 2Cel 198.

15 KK 67; DA 4,10.

16 KK 41.

17 KK 42,2.

11. Chrystus, ufając Ojcu, jakkolwiek łagodnie i z wyrozumiałością traktował rzeczy stworzone, wybrał dla siebie i Swojej Matki życie ubogie i pokorne;¹⁸ tak samo Franciszkanie świeccy niech w zakresie dóbr doczesnych zachowują należyty umiar, zaspokajając swoje potrzeby materialne; świadomi, że zgodnie z Ewangelią są administratorami otrzymanych dóbr na korzyść synów Bożych. „Jako przechodnie i przybysze”, zdążający do domu Ojca, niech też w duchu Błogosławieństw starają się oczyścić serca ze wszystkich skłonności oraz żądz posiadania i panowania¹⁹.
12. Jako świadkowie dóbr przyszłych, a także z racji swego powołania, są zobowiązani do osiągnięcia czystości serca, aby w sposób swobodniejszy oddać się miłości Boga i braci²⁰.
13. Jak Ojciec w każdym człowieku, widzi rysy Syna Pierworodnego pośród wielu braci²¹, tak niech Franciszkanie świeccy z pokorą i uprzejmością odnoszą się do wszystkich ludzi, widząc w nich dar Boży²² i obraz Chrystusa. Niech poczucie braterstwa uczyni ich radosnymi i gotowymi do zrównania się ze wszystkimi ludźmi, a zwłaszcza z tymi najmniejszymi, starając się dla nich o stworzenie takich warunków życia, które byłoby godne stworzeń odkupionych przez Chrystusa²³.
14. Powołani wraz ze wszystkimi ludźmi dobrej woli do budowania bardziej braterskiego i ewangelicznego świata, aby urzeczywistniało się Królestwo Boże, a także świadomi, że „ktokolwiek naśladuje Chrystusa, Człowieka doskonałego, ten staje się również bardziej ludzki”, niech właściwie kształtują swoją odpowiedzialność w duchu chrześcijańskiej służby²⁴.
15. Mają być obecni przez świadectwo swego życia oraz przez odważne inicjatywy jednostkowe czy wspólnotowe w popieraniu sprawiedliwości, zwłaszcza w życiu publicznym, dokonując jakiegoś konkretnego wyboru, zgodnego z ich wiarą²⁵.
16. Niech pracę uważają za dar oraz za uczestnictwo w dziele stworzenia, odkupienia i służby ludzkiej społeczności²⁶.

---

18 2 LW św. Franciszka, 5.

19 Rz 8,17; KK 7,5.

20 Np 16; LW 69.

21 Rz 8,29.

22 2Cel 85; 2 LW 26; 1 Reg 7,14.

23 1 Reg 9,3; Mt 25,40.

24 KK 31; KDK 93.

25 DA 14.

26 KDK 67,2; 1 Reg 7; 2 Reg 5,1-2.

17. Niech w rodzinie Franciszkanie świeccy żyją duchem pokoju, wierności i poszanowania życia, czyniąc z niego znak odnowy dokonanej w świecie przez Chrystusa²⁷. Małżonkowie zwłaszcza żyjąc łaską sakramentu małżeństwa, niech dają w świecie świadectwo Chrystusowej miłości dla Jego Kościoła. Biorąc pod uwagę powołanie każdej osoby, niech przez rzetelne i otwarte wychowanie chrześcijańskie radośnie podejmują wraz ze swymi dziećmi swoje ludzkie i duchowe pielgrzymowanie²⁸.
18. Mając szczególny szacunek dla innych stworzeń żywych i nieożywionych, które noszą znamię Najwyższego²⁹, niech walczą z pokusami ich nadużywania, szerząc franciszkańskie pojęcie powszechnego braterstwa.
19. Jako heroldowie pokoju, świadomi, że sami muszą nieustannie go bronić, niech szukają dróg jedności i braterskiej zgody za pośrednictwem dialogu, mając świadomość istnienia w każdym człowieku iskry Bożej oraz przetwarzającej mocy miłości i przebaczenia³⁰. Jako apostołowie doskonałej radości, niech w każdej sytuacji niosą ludziom radość i nadzieję³¹. Wszczepieni w Zmartwychwstanie Chrystusa, które nadaje właściwie znaczenie siostrze śmierci, niech pogodnie oczekują ostatecznego spotkania z Ojcem³².

Rozdział III

ŻYCIE WE WSPÓLNOCIE

20. Franciszkański Zakon Świeckich dzieli się na wspólnoty różnych stopni: miejscowe, regionalne, narodowe i międzynarodowe, z których każdy w Kościele posiada własną osobowość moralną³³. Te zaś wspólnoty różnych stopni są połączone i podporządkowane sobie wzajemnie według norm tej Reguły i Konstytucji.
21. Pomimo różnych stopni, każda wspólnota jest ożywiana i kierowana przez Radę i Przełożonego (Prezesa), wybieranych przez profesów zgodnie z przepisami Konstytucji³⁴. Ich posługiwanie przez określony przeciąg czasu jest obowiązkiem charakteryzującym się dyspozycyjnością i odpowiedzialnością wobec poszczególnych braci oraz wspólnoty. Wspólnoty konstituują się wewnątrznie w różny sposób pod nadzorem rady według przepisów Konstytucji, stosownie do różnych potrzeb swoich członków oraz regionów.

---

27 Reg. Leona XIII, II.8.

28 KK 41,5; DA 30,2-3.

29 1Cel 80; Pieśń słoneczna 4.

30 Reg. Leona XIII, II.9; Relacja Trzech Towarzyszy 14,58.

31 Np 21; 1Reg 7, 15.

32 KDK 78,1-2.

33 Kan. 309.

34 Kan. 309.

22. Wspólnoty miejscowe muszą być założone kanonicznie: w ten sposób powstaje pierwsza komórka całego Zakonu i widzialny znak Kościoła, która jest wspólnotą miłości. Wspólnota powinna być uprzywilejowanym środowiskiem dla rozwoju zmysłu kościelnego oraz franciszkańskiego powołania, a także do ożywienia apostołskiego życia swych członków³⁵.
23. Prośby o przyjęcie do Franciszkańskiego Zakonu Świeckich należy kierować do miejscowej wspólnoty, której Rada podejmuje decyzję dotyczącą przyjęcia nowych braci³⁶. Rzeczywiste włączenie (do wspólnoty) dokonuje się w okresie wprowadzenia, w okresie formacji trwającej przynajmniej jeden rok oraz w momencie profesji Reguły³⁷, (czyli przyrzeczenia zachowania Reguły). Do zachowania tej kolejności w przyjmowaniu jest zobowiązana cała wspólnota także w sposobie swego życia. Odnośnie do wieku wymaganego do złożenia profesji oraz specjalnych oznak franciszkańskich należy trzymać się³⁸ przepisów zawartych w Statutach.
Z natury swojej, profesja jest zobowiązaniem wiecznym³⁹.
Członkowie, którzy znajdują się w szczególnie trudnych okolicznościach życia mogą prowadzić braterski dialog z Radą na temat swoich problemów. Odejście albo definitywne wydalenie z Zakonu, jeżeli byłoby konieczne, wymaga uchwały Rady Wspólnoty, zgodnie z przepisami Konstytucji⁴⁰.
24. W celu podtrzymywania ducha wspólnoty Rada powinna organizować okresowe zebrania i częste spotkania także z innymi wspólnotami franciszkańskimi, zwłaszcza młodzieżowymi, podejmując odpowiednie środki do rozwoju w życiu franciszkańskim i kościelnym, zachęcając każdego do życia we wspólnocie⁴¹. Ta wspólnota rozciąga się na braci zmarłych poprzez modlitwy ofiarowane za ich dusze⁴².
25. W związku z koniecznymi wydatkami na cele życia wspólnoty, czy to na cele kultu, apostołstwa i dobroczynności, wszyscy bracia i siostry powinni składać ofiary stosownie do swoich możliwości. Wspólnoty miejscowe zaś niech dbają o zaspokojenie potrzeb Rad na wyższym stopniu⁴³.

---

35 Pius XII, 1.07.1956, Przemówienie do Tercjarzy, III.

36 Kan. 307.

37 Memoriale Propositi 29-30.

38 1 Cel 22.

39 Memoriale Propositi 31.

40 Kan. 308.

41 Kan. 309.

42 Memoriale Propositi 23.

43 Memoriale Propositi 20.

26. W celu okazania szczególniejszego znaku wspólnoty i współodpowiedzialności, stosownie do Konstytucji. Rady wspólnot różnych stopni zwrócą się z prośbą do Przełożonych czterech Franciszkańskich Rodzin Zakonnych, z którymi Franciszkański Zakon Świeckich jest złączony na zawsze, o wyznaczenie odpowiednich i przygotowanych zakonników, aby sprawowali funkcję asystentów duchowych.

Mając na celu utrzymanie wierności wobec charyzmatu i zachowanie Reguły oraz uzyskanie większej pomocy w życiu wspólnoty, niech przełożony w porozumieniu ze swą Radą zwróci się z prośbą do właściwych przełożonych zakonnych⁴⁴ o przeprowadzenie okresowej wizytacji pasterskiej, a do swoich przełożonych Franciszkańskiego Zakonu Świeckich o przeprowadzenie wizytacji braterskiej zgodnie z Konstytucjami.

„I ktokolwiek to zachowa, niech w niebie będzie napełniony błogosławieństwem Ojca Najwyższego, a na ziemi błogosławieństwem umiłowanego Syna Jego z Najświętszym Duchem Pocieszycielem...”

(Błogosławieństwo św. Franciszka z Testamentu).

---

44 Reguła Mikołaja IV, rozdz. XVI.